

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення обласної ради

17.11.2023 № 21-25/VIII

**ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА
ВОДОЙМ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА
ПОЛПШЕННЯ ЇХ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ
на 2023 - 2028 роки**

Черкаси - 2023

ЗМІСТ

1	Характеристика та проблеми рибного господарства водойм області	3
2	Мета Програми	9
3	Завдання та заходи Програми	9
3.1	Першочергові заходи із зариблення водойм області	10
3.2	Другочергові заходи із зариблення водойм області	11
3.3	Меліоративні роботи	12
4	Фінансове забезпечення Програми	14
5	Очікувані результати реалізації Програми	14
6	Механізм реалізації Програми та контроль за її виконанням	15
7	Додаток 1 до Програми	17
8	Додаток 2 до Програми	19
9	Додаток 3 до Програми	21
10	Додаток 4 до Програми	22
11	Додаток 5 до Програми	23
12	Додаток 6 до Програми	24

1. Характеристика та проблеми рибного господарства водойм області

Стратегічними напрямками у рибному господарстві Черкаської області, враховуючи особливості розвитку рибної галузі нашого регіону, та формування засад економіко-екологічного розвитку, як системного комплексу, сформованого за схемою: (екологічне середовище – рибні ресурси), (економічне середовище - виробництво продукції), є охорона, відтворення

та раціональне використання рибних запасів у водоймах природного походження, у ставках та водосховищах. Вилов водних живих ресурсів у Кременчуцькому водосховищі є найбільшим на внутрішніх водоймах області і становить від 4 до 5 тис. тонн на рік, у ставках та малих водосховищах цей показник коливається в межах 4,5 тис. тонн.

Найвища рибопродуктивність водосховища була у період з 1985 по 1990 роки (середньорічний показник вилову риби 9,4 тис. тонн). З 1990 року щорічний вилов риби зменшився до 4-5 тисяч тонн, або майже в 2 рази.

Для забезпечення раціональних норм споживання риби та рибних продуктів жителями області, потреба складає 23,6 тисячі тонн риби та рибних продуктів в рік.

Фактично за рік жителями області споживається 16,7 тис. тонн риби, з них 9 тисяч тонн власного виробництва або 54 відсотки від обсягів споживання.

Головною причиною дефіциту риби та рибопродуктів є низька продуктивність водосховища.

Разом з тим, кормова база водосховища є достатньою для вирощування рослиноїдних риб та може забезпечити біологічну продуктивність до 50 кг з одного гектару та досягнення річного вилову риби в межах 10 тисяч тонн.

Рибогосподарське використання внутрішніх водойм загальнодержавного значення здійснюється за двома основними видами: рибництво, що базується на штучному відтворенні ресурсної бази та рибальство – базується

на природному відтворенні. Так, протягом 2010 – 2020 рр. за рахунок природного відтворення забезпечувалось до 96 % улову водних живих ресурсів Кременчуцького водосховища. Основними напрямками є вселення цінних видів риби, меліоративні роботи з поліпшення умов нересту й промисловий вилов. Масштаби рибоводно-меліоративних робіт істотно скоротилися й носять переважно локальний характер. Основною причиною цього є недостатнє державне фінансування робіт, спрямованих на формування іхтіофауни, та поліпшення умов її існування. Зариблення в попередні роки за рахунок користувачів водних біоресурсів ситуацію кардинально не змінило.

Водні біоресурси внутрішніх водойм є стратегічним державним харчовим резервом, зберігання та відновлення якого нерозривно пов'язане як з природними процесами, так і діяльністю людини. В умовах інтенсивного господарського використання в екосистемах водосховищ, як водних об'єктів комплексного призначення, відбуваються суттєві зміни, які закономірно впливають на структурно-функціональні показники іхтіофауни, а, відповідно, і на якісні та кількісні показники сировинної бази як промислового, так і любительського рибальства. Як правило, спрямованість та інтенсивність сукцесійних процесів в екосистемах водосховищ в останні роки зумовлюють негативний вплив на умови формування промислового запасу (скорочення біотопів відтворення, випадіння стенобіонтних видів, погіршення умов нагулу, переважання малоцінних видів). Сукупна дія факторів трансформованого річкового стоку призводить до суттєвих, значною мірою незворотних, порушень екологічного фону, який формує кількісні та якісні аспекти проходження життєвих циклів у риби. Наслідками цього є деградація іхтіофауни у якісному аспекті та специфічний характер зміни її структурних показників.

Зокрема, аборигенна промислова іхтіофауна малих та середніх водосховищ характеризується обмеженим видовим складом і не може забезпечити достатньо високі показники рибопродуктивності. Для великих водосховищ, в тому числі Кременчуцького, встановлено, що біотичні та абіотичні фактори,

що формують умови природного відтворення іхтіофауни мають чітко виражену тенденцію до погіршення. Це пов'язане, як з сезонними аспектами (несприятливий гідрологічний режим), так і загальною спрямованістю внутрішньоекосистемних процесів у водосховищі, а також постійним впливом антропогенного фактору – забруднення, відчуження лиманних ділянок, вилов. Дія цих факторів призводить до погіршення якісних та кількісних показників стану іхтіофауни, і як наслідок, зменшення рибопродуктивності та погіршення якості води. Це, в свою чергу, потребує здійснення компенсаційних рибницько-меліоративних заходів з підтримання належних кількісних та якісних характеристик іхтіоценозу водних об'єктів комплексного призначення, як однієї з найважливіших складових стабільності водної екосистеми.

Одним з найбільш вразливих сегментів водної екосистеми при зарегулюванні стоку є умови природного відтворення – у зв'язку з інтенсивним заростанням і особливостями гідрологічного режиму погіршуються умови нересту для всього комплексу цінних у природоохоронному відношенні видів. Відповідно, однією з важливих складових забезпечення стабільного стану водної екосистеми водосховища є встановлення і підтримання балансу речовини і енергії в екосистемі. Досягається це шляхом придушення розвитку або видалення надмірної біомаси продуцентів (фітопланктону і вищої водної рослинності) у водоймищі. Відповідно, за рахунок перебудови структури гідробіоценозу (збільшення або зменшення чисельності груп або окремих видів) можна забезпечити необхідну спрямованість та інтенсивність перебігу процесів кругообігу речовини та енергії у водній екосистемі. Найбільш оптимальним з точки зору поєднання ефективності, вартості та впливу на оточуюче середовище, можна вважати біологічний метод, зокрема за допомогою спрямованого формування іхтіофауни.

Відповідно до ст. 17 Закону України „Про охорону навколишнього природного середовища“, перелік природоохоронних заходів визначається Кабінетом Міністрів України. У відповідності до п. 12 постанови Кабінету

Міністрів України від 17.09.1996 р. № 1147 біологічна меліорація за допомогою рослиноїдних риб має статус природоохоронного заходу, що забезпечує її пріоритетність серед інших рибницько-меліоративних заходів.

Аналогічний статус природоохоронного заходу має придбання матеріально-технічних засобів для забезпечення охорони тваринного світу та боротьби з браконьєрством (п. 52 постанови Кабінету Міністрів України від 17.09.1996 р. № 1147).

Дані моніторингу стану гідробіоценозів основних водосховищ Черкаської області показують, що за окремими групами кормових організмів спостерігається певне недовикористання біопродукційного потенціалу. Так, сумарний потенційний приріст іхтіомаси за рахунок споживання сформованих біопродукційних резервів Кременчуцького водосховища становить 105 кг/га, (з яких 80 % припадає на фітопланктон), тобто основний шлях до раціонального використання біопродукційного потенціалу водосховищ – збільшення сегменту консументів першого порядку, зокрема, за рахунок зариблення білим товстолобом та білим амуром. Загалом встановлено, що за показниками розвитку основних груп гідробіонтів, які складають основу спектру живлення консументів першого та другого порядків, умови нагулу більшості представників промислової іхтіофауни можуть бути у цілому оцінені як сприятливі, тобто кормова база не є лімітуючим чинником у формуванні промислового запасу більшості водосховищ Черкаської області.

Повномасштабне зариблення Кременчуцького водосховища цінними у природоохоронному відношенні видами дозволить збільшити відтворювальну здатність їх репродуктивних ядер на 20-35 %, що, за умови наявності відповідного нерестового фонду, в свою чергу забезпечить формування різновікових популяцій з високою здатністю до самовідтворення.

Таким чином, виходячи з якісних та кількісних показників іхтіофауни та загального стану екосистем водосховищ Черкаської області на сучасному етапі, зариблення аборигенними видами та рослиноїдними видами повинно

розглядатися як засіб забезпечення збалансованої структури іхтіоценозу, здійснення біологічної меліорації та підтримання біологічного різноманіття, тобто є природоохоронним заходом.

Відповідно, заходи з штучного відтворення повинні здійснюватися за двома основними стратегічними напрямками: поповнення малочисельних популяцій і підтримання біологічного різноманіття водосховищ та вселення високопродуктивних видів-біомеліораторів з метою оптимізації трофічної структури водної екосистеми, раціонального використання біопродукційного потенціалу та формування високих кількісних показників промислового іхтіокомплексу. Виконання зазначених робіт доцільно здійснювати в рамках єдиної програми з штучного відтворення водних біоресурсів у водних об'єктах Черкаської області. Тривалість дії програми може бути встановлена у відповідності до середнього періоду досягнення вселеної генерації оптимального промислового (репродуктивного) віку, тобто – 6 років.

Розроблена Програма розвитку рибного господарства водойм Черкаської області та поліпшення їх екологічного стану на 2023-2028 роки (далі – Програма) спрямована на реалізацію практичних аспектів державної політики в частині розвитку рибного господарства, зміцнення її виробничого і науково-технічного потенціалу, формування розгалуженої інфраструктури, координацію діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій з метою розв'язання найважливіших проблем функціонування рибогосподарського комплексу області, створення сприятливих умов для стабілізації та нарощування обсягів вилову і виробництва рибної продукції, підвищення ефективності використання рибних запасів, вжиття заходів щодо їх відтворення та охорони, проведення біологічної меліорації водних об'єктів.

На виконання положень Програми розвитку рибного господарства водойм Черкаської області на 2014-2020 роки за період з 2017 по 2020 рік

на зариблення Кременчуцького водосховища та водойм Черкаської області виділено з обласного бюджету кошти в сумі 5 мільйонів 500 тисяч гривень.

Довідково:

2017 рік – 2 млн. грн. (використано 1млн. 950 грн., вселено 74,1 тонни малька дворічки товстолоба).

2018 рік – 2 млн. грн. (використано 1млн. 950 грн., вселено 74,1 тонни малька дворічки товстолоба).

2018 рік – 400 тисяч грн. виділено кошти на зміцнення матеріально – технічної бази Держрибоохорони (кошти використано в повному обсязі).

2019 рік – 1 млн. грн, із них 820 тис. грн. на зариблення Кременчуцького водосховища та 180 тис. грн. на умовах співфінансування Звенигородської райдержадміністрації та Звенигородської міської ради на зариблення Звенигородського водосховища (використано 792,7 тис. грн. на зариблення Кременчуцького водосховища, вселено 30,4 тонн дворічки товстолоба, 180 тисяч грн. спрямовано та використано на зариблення Звенигородського водосховища).

2020 рік - на зариблення Звенигородського водосховища виділено кошти в сумі 400 тисяч гривень на умовах співфінансування (200 тис. грн. кошти обласного бюджету та 200 тис. кошти Звенигородської міської ради);

- кошти спрямовано на відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного та санітарного стану Звенигородського водосховища.

В результаті регулярних зариблень рослиноїдними рибами (далі - РІР), в основному товстолобами, Кременчуцького водосховища в межах Черкаської області (в умовах водосховищ ці види не здійснюють тривалих міграцій) утворений їх достатньо великий запас. Так, якщо в період 2010-2017 рр. загальний вилов РІР з Кременчуцького водосховища складав 40-165 тонн, то у 2018-2020 рр. він збільшився до 185-330 тонн, а у 2021 р. склав 622 тонни. Таке зростання уловів в основному (на 90 %) було забезпечено за рахунок

рибодобувних підприємств Черкаської області, внаслідок чого їх частка у загальному вилові РІР по Кременчуцькому водосховищу у 2018-2021 рр. збільшилась до 80 % (у 2000-2010 рр. цей показник не перевищував 20 %). Виходячи з того, що технічна інтенсивність промислу на Кременчуцькому водосховищі протягом даного періоду не збільшувалась, таке зростання уловів, поряд із покращенням ситуації з обліком вилученої риби, є наслідком зростання промислового запасу рослиноїдних риб.

Паспорт Програми наведено у додатку 1 до Програми.

2. Мета Програми

Головною метою Програми є забезпечення сприятливих умов розвитку рибного господарства для формування високих якісних та кількісних показників рибопродукції та покращення екологічного стану Кременчуцького водосховища та інших водних об'єктів області.

Програма передбачає реалізацію заходів ведення рибного господарства на засадах сталого розвитку з урахуванням природних, економічних і екологічних умов, отримання додаткової товарної рибної продукції за рахунок оптимізації рибогосподарського процесу, впровадження комплексних заходів з підвищення продуктивності водойм та поліпшення їх екологічного стану.

3. Завдання та заходи Програми

Програму спрямовано на розв'язання істотних проблем розвитку рибного господарства водойм області. Стратегічним завданням Програми є збільшення кількісних та якісних показників сировинної бази рибодобувного промислу та рибалок-любителів; оптимізація структурних показників іхтіофауни; здійснення біологічної меліорації та зниження рівня органічного забруднення водосховищ; в довгостроковій (7-10 років) перспективі – зменшення промислового навантаження на аборигенні популяції за рахунок спеціалізованого лову вселених рослиноїдних риб.

Для реалізації мети Програми передбачено виконання наступних завдань:

- відпрацювання технології відтворення об'єктів вселення та порядку проведення випуску посадкового матеріалу з залученням максимально можливої виробничої потужності рибовідтворювальних підприємств області;
- зариблення рибогосподарських водойм загальнодержавного значення та інших водних об'єктів аборигенними видами риб та рибопосадковим матеріалом, цінним у господарському та природоохоронному відношенні;
- збільшення сировинної бази рибодобувних підприємств області;
- збільшення рекреаційної привабливості водосховищ області за рахунок формування в них іхтіокомплексів з високими кількісними та якісними показниками;
- підтримання гідрологічного режиму та санітарного стану річок, а також виконання заходів для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів);
- проведення меліоративних заходів, спрямованих на поліпшення умов нересту та нагулу молоді – санація нерестовищ та акваторій здійснення інтенсивних міграцій, розчищення русел річок та каналів, становлення штучних нерестовищ тощо;
- підвищення ефективності роботи органів, які здійснюють державний контроль стану водних біоресурсів, їх охорони та використання.

Перелік заходів в рамках реалізації Програми наведено у додатку 2 до Програми.

Враховуючи комплексний характер Програми, заходи, які передбачається виконати в її рамках, доцільно розділити на три блоки: першочергові заходи із зариблення; другочергові заходи із зариблення; меліоративні заходи.

3.1. Першочергові заходи із зариблення водойм області

До першочергових належать заходи, виконання яких забезпечує формування доступної для ефективного рибальства сировинної бази та поповнення популяцій цінних видів водних біоресурсів, стан яких може бути оцінений, як напружений.

Критеріями, які визначають пріоритетність здійснення заходів з штучного відтворення в частині вибору водного об'єкту є: здійснення промислового рибальства та/або інтенсивне використання для цілей любительського рибальства; можливість ефективного облову сформованої іхтіомаси інтродуцентів; необхідність здійснення біологічної меліорації та забезпечення належних технологічних властивостей води; відсутність негативного досвіду (в тому числі і за показником промислового повернення) здійснення штучного відтворення певних видів у даному водному об'єкті; низька чисельність популяцій аборигенних об'єктів штучного відтворення за розвиненості біотопів для їх природного відтворення.

Крім того, у якості критерію була визначена можливість отримання якісного посадкового матеріалу в короткостроковій перспективі.

Обсяги штучного відтворення іхтіофауни водойм Черкаської області відповідно до першочергових заходів наведено у додатку 3 до Програми.

3.2. Другочергові заходи із зариблення водойм області

До другочергових належать заходи, які доповнюють першочергові і спрямовані на створення максимально можливого запасу об'єктів випасної аквакультури та поповнення популяцій аборигенних видів, що інтенсивно використовуються для рибальства.

На території області нараховується 1037 річок, 2968 ставків та 38 малих водосховищ загальною площею 5680 га. Використання сформованого біопродукційного потенціалу цих водойм є відносно нижчим від оптимального. Наявні кормові ресурси та склад іхтіофауни зумовлюють необхідність здійснення повномасштабного зариблення цінними об'єктами аквакультури

та аборигенними видами. У минулі роки зариблення здійснювалось нерегулярно, з використанням різних джерел фінансування.

**Показники щорічних обсягів зариблення водойм області
за період 2010-2020 роки.**

№ з/п	Роки	Кременчуцьке водосховище		Державне фінансування		Кошти місцевого бюджету		Кошти рибодобувних організацій	
		сума, тис. грн	тис. екз	сума, тис. грн	тис. екз	сума, тис. грн	тис. екз	сума, тис. грн	тис. екз
1	2010	549,5	441,8	250,0	250,0	-	-	299,5	191,8
2	2011	558,6	469,0	409,8	409,8	-	-	148,8	59,2
3	2012	761,0	734,2	460,0	460,0	-	-	301,0	274,2
4	2013	718,4	558,5	460,0	460,0	-	-	258,4	98,5
5	2014	287,2	158,4	-	-	-	-	287,2	158,4
6	2015	668,9	309,5 ¹	-	-	-	-	415,5	175,7
7	2016	634,9	199,9	-	-	-	-	634,9	199,9
8	2017	2546,0	487,9 ¹	-	-	1950,0	414,4	381,1	50,3
9	2018	2875,6	1010,9 ²	-	-	1950,0	449,1	925,6	182,5
10	2019	1978,9	570,0 ²	-	-	792,7	198,7	1186,2	178,0
11	2020	446,1	837,4 ³	-	-	-	-	438,7	87,4

Примітки:

¹ – у тому числі, за кошти підприємств, які здійснюють забруднення навколишнього природного середовища;

² – в тому числі, зариблення ДУ „Новокаховський рибоводний завод частикових риб“ та ДУ „Херсонський виробничо - експериментальний завод по розведенню молоді частикових риб“;

³ – в тому числі, за благодійні кошти.

Якість поверхневих вод в області на цей час визначається переважно об'ємами і якісним складом стоків, що надходять до річок з різноманітних промислових і сільськогосподарських підприємств. У результаті в меженні періоди стік річок в значній мірі складається із стічних вод з підприємств. Відповідно, заходи з штучного відтворення іхтіофауни повинні враховувати специфіку водних об'єктів різних типів та різним рівнем антропогенного навантаження. У зв'язку з цим був сформований перелік водних об'єктів Черкаської області, умови яких дозволяють прогнозувати достатні кількісні показники сформованої іхтіомаси з можливістю її використання для промислового та/або любительського рибальства.

Обсяги штучного відтворення іхтіофауни водойм Черкаської області відповідно до другочергових заходів наведено у додатку 4 до Програми.

3.3 Меліоративні роботи

Окремою проблемою Кременчуцького водосховища та річок області є відсутність меліоративних робіт на мілководних ділянках акваторії Кременчуцького водосховища. Дані ділянки є місцями нересту та зимівлі як молоді так і статевозрілих цінних промислових видів риб.

Розчистці підлягають меліоративні канали Кременчуцького водосховищав адміністративних межах Червонослобідської сілької ради з обсягом 1 033 183 м³, в адміністративних межах Леськівської сілької ради в межах сіл Леськи – 862 123 м³, Худяки – 1 082 276 м³.

Значні навантаження комунальних, сільськогосподарських та інших підприємств (викиди нечистот, забір води, прокладення трубопроводів) спричиняють замулення річок, заростання нерестовищ жорсткою вищою рослинністю, виникнення заморів в зимовий період.

Позитивний ефект від проведення комплексу рибницько-меліоративних заходів дасть можливість запобігти виникненню вищевказаних факторів та значно підвищить природну рибопродуктивність відповідно і підвищить забезпечення області водними біоресурсами.

Однією з важливих складових збереження водних біоресурсів та підвищення рибопродуктивності є боротьба з браконьєрством.

Внаслідок порушення правил рибальства, передбачених чинним законодавством, щорічно рибному господарству наносяться значні збитки.

Однак, робота органу, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, ускладнюється низьким рівнем матеріально-технічного забезпечення та потребує оновлення. Для своєчасного та якісного виконання доведених завдань повинно відбуватися забезпечення транспортними засобами,

приладами спостереження, спеціальними засобами, відео - та фототехнікою, спецодягом, комп'ютерною технікою тощо.

У межах повноважень орган, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області виконує ряд важливих завдань, зокрема:

- здійснює державний нагляд (контроль) у галузі охорони, використання та відтворення водних біоресурсів;

- забезпечує організацію роботи з штучного розведення, вирощування водних біоресурсів, їх використання у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах);

- здійснює державний контроль за технічним станом рибозахисних споруд, проведенням рибозахисних заходів на водозабірних та інженерних спорудах меліоративних систем;

- здійснює контроль за дотриманням використання лімітів (частки лімітів) та прогнозів допустимого вилову водних біоресурсів;

- здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням правил використання, порядку придбання та збуту об'єктів тваринного світу в частині водних біоресурсів;

- здійснює контролю за дотриманням правил рибальства та ін.

Для ефективного виконання цих завдань орган, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, потребує оновлення та сучасного оснащення автотранспортом, човнами, човновими двигунами, комп'ютерною технікою тощо.

4. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів Черкаської області, суб'єктів господарювання, що проводять скид зворотних вод та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

5. Очікувані результати реалізації Програми

Виконання Програми дасть можливість:

- здійснити повномасштабне зариблення водних об'єктів рослиноїдними видами риб;

- сприяти утилізації надлишкової органічної речовини і покращенню гідрохімічного режиму та санітарного стану річок, а також впровадженню заходів для боротьби з шкідливою дією вод (біологічна меліорація водних об'єктів – вселення рослиноїдних риб);

- забезпечити санацію нерестовищ;

- сприяти нарощуванню обсягів високоякісної рибної продукції та збільшення її споживання на душу населення.

Кожне щорічне повномасштабне зариблення сформує біомасу риб, яка забезпечить можливий вилов: першочергові заходи – 3323 тонни, в тому числі 440 тонн аборигенних видів; другочергові заходи – 311 тонн, в тому числі 94 тонни аборигенних видів.

Кількісні показники очікуваної результативності заходів Програми, а саме прогнозовані обсяги вилову водних біоресурсів за рахунок здійснення заходів із зариблення, наведені у додатку 6 до Програми.

6. Механізм реалізації Програми та контроль за її виконанням

Координація заходів, передбачених Програмою, покладається на Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації із залученням державного органу, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області.

Виконання в рамках цієї Програми заходів з штучного відтворення водних біоресурсів, не передбачених додатком 3 до Програми, здійснюється на підставі відповідного науково-біологічного обґрунтування, яке розробляється

науковими установами та організаціями, що входять до сфери управління центрального органу виконавчої влади у галузі рибного господарства, науковими установами, що входять до Національної академії наук України та Національної академії аграрних наук України.

Безпосередній порядок зариблення водних об'єктів цінними видами водних біоресурсів визначений „Порядком штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх використання, затвердженого наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 26.08.2022 року № 622, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.10.2022 за № 1245/38581.

Моніторинг результатів виконання заходів Програми здійснюється на підставі:

для водних об'єктів, де запроваджено спеціальне використання водних біоресурсів – на підставі статистичних даних щодо обсягів вилову з диференціацією за видами водних біоресурсів (періодичність збору – щомісяця, підсумковий аналіз – в кінці календарного року, одиниці виміру – кг/рік);

для водних об'єктів, де не запроваджено спеціальне використання водних біоресурсів – на підставі контрольних ловів водних біоресурсів (періодичність збору – раз на півріччя, підсумковий аналіз – в кінці календарного року, одиниці виміру – кг (екз/зусилля знарядь лову);

контроль кисневого режиму у водних об'єктах, де було проведено повномасштабне зариблення (періодичність – щомісяця, одиниці виміру мг О/дм³).

Узагальнену інформацію про хід та результати виконання Програми Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації та орган, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства

у Черкаській області надають щорічно до 25 січня, що настає за звітним періодом, Черкаській обласній державній адміністрації та обласній раді.

Керуючий справами
виконавчого апарату обласної ради
ГОРНА

Наталія

Паспорт
Програми розвитку рибного господарства водойм
Черкаської області та поліпшення їх екологічного стану
на 2023-2028 роки

1	Ініціатор розроблення Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
2	Розробник Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
3	Співрозробники Програми	Інститут рибного господарства НААН України, Черкаська дослідна станція біоресурсів НААН України, орган, до компетенції якого відноситься охорона, використання і відтворення водних ресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області
4	Відповідальний виконавець Програми	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації
5	Співвиконавці Програми	Районні державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області
6	Дата , номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.05.2023 №402-р „Про схвалення Стратегії розвитку галузі рибного господарства України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках“
7	Термін реалізації Програми	2023-2028 роки
8	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього	Обсяг фінансового ресурсу визначається щорічно, виходячи з фінансової спроможності державного та місцевих бюджетів

9	Основні джерела фінансування Програми	Державний бюджет, місцеві бюджети та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
---	---------------------------------------	--

Додаток 2
до Програми

**Заходи Програми розвитку рибного господарства
водойм Черкаської області та поліпшення їх екологічного стану
на 2023-2028 роки**

№ з/п	Перелік заходів Програми	Відповідальні виконавці	Термін виконання, роки	Джерела фінансування
1	2	3	4	5
1	Зариблення Кременчуцького водосховища та інших водних об'єктів області цінними видами риб	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти державного і місцевих бюджетів, суб'єктів господарювання, що проводять скид зворотних вод та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
2	Зариблення Кременчуцького водосховища та інших водних об'єктів області аборигенними видами риб	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти державного і місцевих бюджетів, суб'єктів господарювання, що проводять скид зворотних вод та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
3	Заходи з розчищення меліоративних каналів в адміністративних межах Червонослобідської територіальної громади, в тому числі виготовлення (коригування) проектно-кошторисної документації	Червонослобідська сільська рада (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством

4	Заходи з розчищення меліоративних каналів в адміністративних межах Леськівської територіальної громади (с. Леськи, с. Худяки), в тому числі виготовлення (коригування) проектно-кошторисної документації	Леськівська сільська рада (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
5	Заходи з розчищення меліоративних каналів та нерестовищ Кременчуцького водосховища (річище Горіхівське (Бубнівське), Стара Вільшанка та проток до озер „Криве“, „Ситове“), у тому числі виготовлення проектно-кошторисної документації	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
6	Заходи з розчищення меліоративних каналів та нерестовищ додаткової системи Кременчуцького водосховища (річок Рось, Вільшанка, Тясмин, Ірклій та Супій), у тому числі виготовлення проектно-кошторисної документації	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
7	Заходи щодо відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану Кременчуцького водосховища та малих і середніх водосховищ області	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів, інші джерела, не заборонені чинним законодавством
8	Компенсаційні заходи рибницько-меліоративних робіт (організація штучних нерестовищ для вселення молоді риб, що знаходяться на стадії зникнення), як чинника збереження видового складу риб водної екосистеми Кременчуцького водосховища та малих і середніх водосховищ області	Районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством

9	Зміцнення та оновлення матеріально-технічної бази органів рибоохорони області	Департамент агропромислового розвитку Черкаської обласної державної адміністрації, орган до компетенції якого відноситься охорона використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства у Черкаській області, органи місцевого самоврядування (за згодою)	2023-2028	Кошти місцевих бюджетів та інші джерела, не заборонені чинним законодавством
---	---	---	-----------	--

Додаток 3
до Програми

**Обсяги штучного відтворення іхтіофауни
водойм Черкаської області¹ відповідно до першочергових заходів**

Водосховища	Об'єкти штучного відтворення				
	Білий товстолоб ²	Строкатий товстолоб ²	Білий амур	Сазан (короп)	Хижаки ³
Вік ⁴	1+, 2	1+, 2	1+, 2	1+, 2	0+, 1
Сер. маса, г ⁵	100	100	100	100	5-100
Кременчуцьке	3,121	0,341	0,566	0,319	1,415
Стеблівське	-	-	-	-	0,101
Острожанське	-	-	-	-	0,083
Звенигородське	0,044	0,002	0,001	0,024	0,036
Смілянське	-	-	-	-	0,027
Соколівське	-	-	-	-	0,025
Пальмирське	-	-	-	-	0,026
Конельське	-	-	-	-	0,024
К-Шевченківське	-	-	-	-	0,028
Стебнівське	-	-	-	-	0,013
Чернече	-	-	-	-	0,013
Юрпільське	-	-	-	-	0,021
Лисянське	-	-	-	-	0,031
Лоташівське	-	-	-	-	0,021
Чорнобаївське	-	-	-	-	0,009
Іскринське	-	-	-	-	0,011
Іркліївське	-	-	-	-	0,009
Юрківське	0,014	0,001	0,002	0,016	0,017

Разом	3,179	0,344	0,569	0,359	1,910
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Примітки: ¹ – обсяги щорічного зариблення (млн. екз.) в період 2023-2024 рр.; для періодів 2025-2028 рр. обсяги зариблення будуть скореговані

² – допускається зариблення гібридами

³ – судак, сом, щука. Частка щуки з наважкою 100 г не повинна перевищувати 30 % від загального обсягу зариблення хижаками.

⁴ – допускається зариблення цьоголітками (річниками) наважкою не менше 25 г з використанням коефіцієнту збільшення: товстолоб, білий амур – 2,9; короп – 3,2

⁵ – не менше, ніж зазначена

**Обсяги штучного відтворення іхтіофауни водойм Черкаської області¹
відповідно до другочергових заходів**

Водосховища	Об'єкти штучного відтворення				
	Білий товстолоб ²	Строкатий товстолоб ²	Білий амур	Сазан (короп)	Інші аборигенні бентофаги ³
Вік ⁴	1+, 2	1+, 2	1+, 2	1+, 2	0+, 1
Середня маса, г ⁵	100	100	100	100	5
Кременчуцьке	-	-	-	-	0,278
Стеблівське	0,089	0,010	0,008	0,014	0,040
Острожанське	0,074	0,008	0,007	0,011	0,033
Звенигородське	-	-	-	-	0,03
Смілянське	0,022	0,001	0,004	0,034	0,019
Соколівське	0,020	0,001	0,004	0,032	0,018
Пальмирське	0,021	0,001	0,003	0,024	0,014
Конельське	0,019	0,001	0,003	0,020	0,012
К-Шевченківське	0,015	0,001	0,004	0,025	0,015
Стебнівське	0,011	0,001	0,002	0,016	0,009
Чернече	0,010	0,001	0,002	0,015	0,009
Юрпільське	0,017	0,001	0,002	0,015	0,008
Лисянське	0,025	0,001	0,002	0,015	0,008
Лоташівське	0,017	0,001	0,002	0,013	0,007
Чорнобаївське	0,007	-	0,001	0,012	0,007
Іскринське	0,009	0,001	0,001	0,012	0,007
Іркліївське	0,007	-	0,001	0,011	0,006
Юрківське	-	-	-	-	0,006
Разом	0,363	0,029	0,046	0,269	0,511

Примітки: ¹ – обсяги щорічного зариблення (млн. екз.) в період 2023-2024 рр.; для періодів 2025-2028 рр. обсяги зариблення будуть скореговані

² – допускається зариблення гібридами

³ – лин, лящ, плітка, рибець

⁴ – допускається зариблення цьоголітками (річниками) наважкою не менше 25 г з використанням коефіцієнту збільшення: товстолоб, білий амур, короп – 2,0

⁵ – не менше, ніж зазначена

Додаток 5
до Програми

Орієнтовні витрати¹ на проведення заходів із зариблення водних об'єктів за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів, коштів суб'єктів господарювання та інших джерел, не заборонених чинним законодавством
млн. грн

Водні об'єкти	Період	Об'єкти штучного відтворення			
		РІР	Сазан (короп)	Хижаци	Ін. абориг. бентофаги
Першочергові заходи					
Кременчуцьке	Всього за Програмою,	258,06	24,402	67,92	-
	з розрахунку на 1 рік	43,01	4,067	11,320	-
Інші водосховища	Всього за Програмою,	3,978	3,06	23,76	-
	з розрахунку на 1 рік	0,663	0,51	3,96	-
Разом за групою заходів	Всього за Програмою,	262,038	27,462	91,68	-
	з розрахунку на 1 рік	43,673	4,577	15,28	-
Другочергові заходи					
Кременчуцьке	Всього за Програмою	-	-	-	1,668
	з розрахунку на 1 рік	-	-	-	0,278
Інші водосховища	Всього за Програмою	27,744	20,58	-	1,398
	з розрахунку на 1 рік	4,624	3,430	-	0,233
Разом за групою заходів	Всього за Програмою	27,744	20,580	-	3,066
	з розрахунку на 1 рік	4,624	3,430	-	0,511
Разом за Програмою	Всього за Програмою	289,782	48,042	91,680	3,066
	з розрахунку на 1 рік	48,297	8,007	15,280	0,511

Примітка: ¹ – без урахування витрат на логістику

**Прогнозовані обсяги вилову водних біоресурсів
за рахунок здійснення заходів із зариблення, тонн**

Водні об'єкти	Період	Об'єкти штучного відтворення			
		РІР	Сазан (короп)	Хижаки	Ін. абориг. бентофаги
Першочергові заходи					
Кременчуцьке	всього ¹	17 106	438	1 620	-
	в т.ч. за рік ²	2 851	73	270	-
Інші водосховища	всього ¹	192	84	498	-
	в т.ч. за рік ²	32	14	83	-
Разом за групою заходів	всього¹	17 298	522	2 118	-
	в т.ч. за рік²	2 883	87	353	-
Другочергові заходи					
Кременчуцьке	всього ¹	-	-	-	114
	в т.ч. за рік ²	-	-	-	19
Інші водосховища ³	всього ¹	1 302	360	-	90
	в т.ч. за рік ²	217	60	-	15
Разом за групою заходів	всього¹	1302	360	-	204
	в т.ч. за рік²	217	60	-	34
Разом за Програмою	всього¹	18 600	882	2 118	204
	в т.ч. за рік²	3 100	147	353	34

Примітки:

¹ - сумарний вилов від всіх генерацій при щорічних обсягах вселення, визначених Додатком 3

² - обсяги вилову у 2025-2028 рр. від генерації, за умови вселення у 2023 році

³ - за умови здійснення промислового рибальства